

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VI. De causis judicandis Romæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

338 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
„bus reservatis à dicto Concilio, scilicet Basileensi apud Pa-
„teanum in probat. libert. Eccl. Gall. cap. 36. num. 21.

13. Articulo 15. affert Gerbafius quædam exempla Con-
cordatis recentiora, quibus ostendit Regem Christianiffi-
mum, vel Ecclesiam Gallicanam, vel Episcopos singulares
intercessisse, ubi summi Pontifices Episcopos deponere mo-
liebantur, sed cum afferat exempla etiam contraria, quid ex
illo conflictu resultat, nisi modò illud, modò aliud jus
usurpari, prout quisque suis rationibus commodum judi-
cat?

C A P U T V I.

De causis judicandis Romæ.

1. **S**ecunda controversia est an majorum causarum cog-
nitionem Judicibus delegatis in Regno committere teneat-
ur summus Pontifex? Nequaquam certè, ad id adstringitur:
quia non honoris tantùm causa, & in signum superioritatis
summo Pontifici reservatæ sunt, quod de appellationibus in
causis ordinariis dici posset; sed quia propter rerum digni-
tatem, supremi Judicis lumen, & autoritatem requi-
runt.

2. Sunt multi alii casus, in quibus summus Pontifex de-
beret causarum cognitionem ad se trahere, etiamsi alias nul-
la ei positiva lege reservarentur v. g. Primò cum Episcopi
aut nolunt, aut non possunt Ecclesiarum necessitatibus pro-
videre. Attamen, inquit Joannes Gerbais de caus. major. art.
10. §. 3. *Si quando Metropolitanæ, vel in Suffraganeorum suorum sceleribus
convivere visi sunt, vel certè ob fufum latius malum, nimianq; forte corrupte-
lam emendandis illis impares extiterunt; haud immeritò sane Apostolica Sedi
adfuit autoritas, ad quam nempe spectat cæterorum Episcoporum excitat
vigilantiam, inò & eorum implere vices, si fortè deficiant, &c.*

3. Secundò quando periculum est in mora, sic idem Ger-
bais art. 11. in fine, loquens de Commissariis ab Urbano VIII.
datis die octava mensis Octobris anno 1632. ad instantiam Lu-
dovici XIII. Francorum Regis adversus quosdam ejus Regni
Præ-

Prelatos, ait formam illam iudicii, ut scilicet summus Pontifex supremam causæ iudicium immediatè committeret, necessariam fuisse, ob genus criminis, quod cum presentem Imperio suo (Ludovici) ruinam intenteret, longiorem tamen Canonica iudicii formam non sinebat usurari.

4. Tertio quando res sunt admodum difficiles, præsertim si concurrat aliquod scandali periculum, ut fatetur ipsemet Gerbais art. 4. §. 1. quamvis aliundè contendat primam majorum causarum, quo nomine difficiliore, præcipuè in materia fidei, intelligit, cognitionem ad Episcopos pertinere. Hæc itaque, inquit, regula constitui non ineptè poterit in fidei dirimendis questionibus. Nempè si controversia forsitan aliquis in Provinciis excitentur de rebus ad fidem spectantibus, vel res illa obscura erunt, insolentes, neque satis aut scripturis, aut etiam traditione explicata, TUM CONSVLEND A ERIT APOSTOLICA SEDES, EIVSQVE EXPECTANDA SENTENTIA, QVA PRIMA ESSE DEBET, ut inquit Facundus Hermianensis. Consentit in hoc Joannes Gerbaisius cum Joanne Gerlonio; nisi quod iste primum earum causarum difficultium iudicium summo Pontifici reservet. Hæc sunt ejus verba tract. de examinatione doctrinarum consideratione 3. Alique sunt doctrina palam hereticæ apud omnes; alia dubia simplicibus, sed manifesta sapientibus, & peritis; tertia veluti neutra habentes pro se Doctores cum rationibus ad utramque partem probabilibus: Nec in una tantum Diocesi, vel paucis, sed apud omnes Christianos, aut longè plurimos. Est ergo veritas quod in primis, & secundis auctoritas inferiorum Prelatorum se extendit, & ad suos tantummodo: In tertiis verò nequaquam, quoniam merito dicuntur majores causa fidei propter difficultatem decisionis cum periculo scandali: Ideò sunt ad Sedem Ecclesiæ, VEL AD SEDENTEM IN EA referende, juxta illud: Si quid ambiguum, vel difficile, &c.

5. Quarto si Episcopi etiam vicini suspecti essent. Cum enim jure tam naturali, quàm positivo Judices suspecti recusari possint, si omnes inferiores gravi laborarent suspitione, recurrendum sine dubio esset ad supremum, qui negotium ad se trahere posset, si certò prævideret Episcopos v. g. sæcularis potestatis metu injustitiam nullo modo, vel difficulter reparandam commissuros. Istud pluries accidit in negotiis Episcoporum. Quamobrem Hincmarus Episcopus Remensis privilegium à sancta Sede instantè efflagitavit, impetravit-

340 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
que, ne ab alio, quàm à summo Pontifice judicari possit,
Nullius infestatio ante audientiam Romani Pontificis, quia nec regula hoc per-
mittit Ecclesiastica, judicare te, vel condemnare presumat. Quod est temerari-
us quisquam fortè presumpserit, nullius excommunicationis, vel obligationis,
vel condemnationis sententiâ sine decreto Pontificis tenearis adstrictus, sed si à
quocumque, vel undecumque fueris compellatus, ut debeas judicari, APOSTO-
LICI PAPÆ IUDICIO TE RESERVARI, nostrâ, imò B. Petri au-
toritate decernimus. Nec alterius cuiuscumque iuri, vel iudicio te subijci ex-
ceptâ potestate Sedis Romani Pontificis, nec ad alterius Primatis Provincia sy-
nodum, nisi ex communi placito posse convocari mandamus. Nicolaus I. epist. 1. in Appendic. Ministrant hujusmodi exempla oppres-
sorum à propriis Coepiscopis Antistitum Historiæ Gallica-
næ, Prætextati Rothomagensis à Chilperico Rege oppressi,
de quo Gregorius Turonensis hist. franc. lib. 5. cap. 19. sancti
Desiderii Episcopi Viennensis Brunehilde Regina instigante,
exactorati in Concilio Cabilonenfi anno 603. illorum
Episcoporum, de quibus Sigebertus in Chronic. anno 685.
Theodoricus Rex, inquit, Ebroinum in gratiam recipit, ejus consilio Syn-
dum Episcoporum cogit, & in hac multos eorum ex sententiâ Ebroini prius
Arnulphi, Hugonis Capeti præcepto urgente à Sede Re-
mensi depositi, de quo lib. 5. Aimoini, sive ejus continua-
toris cap. 46. aliorum denique non paucorum, quos certè
maximè juvisset, si Romani Pontifices eorum causas ad se evoca-
cassent, ne à Coepiscopis Principum voluntati cedentibus
obruerentur.

6. Concilium Tridentinum dignitati, ac securitati Episco-
porum optimè se consulere putavit, statuens, ut causæ gra-
ves Episcoporum à solo Romano Pontifice judicarentur, non
permissâ earum cognitione Conciliis Provincialibus, aut
Episcopis Metropolitanis, nisi fortè ad sumendam informa-
tionem, si quando id locorum distantia, vel alia ratio postu-
laret. *Causæ criminales*, inquit sess. 24. de reform. cap. 5. gra-
viores contra Episcopos etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut priva-
tione dignæ sunt, ab ipso tantum summo Pontifice cognoscantur, & terminentur.
*Quod si ejusmodi sit causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committen-
da, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis à Bea-
tissimo Papa eligendis. Hac verò commissio, & specialis sit, & nam ipsius
Sanctissimi Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quam ut solam facti
instruat*

instruccionem sumant, processumq; conscribant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva: Videri etiam potest sess. 13. de reform. cap. 8. & jura utrobique ad marginem citata. Cum ad Episcoporum pertineat dignitatem talem habere Judicem: Nescio cur illi ipsi ejus judicium effugere nitantur, quo facile possent indigere. An ut Conciliis Provincialibus sua servetur autoritas. Sed desit in Galliarum usus; & licet congregarentur, ad tuendam innocentiam, si opprimeretur, vel ad plectendam injustitiam, si a potentibus defenderetur, parum valeret.

7. Aliæ possent occurrere occasiones, & legitimæ causæ perferendæ ad sanctam Sedem primæ negotiorum cognitionis. Illic posse causas retineri, quoties justa subesset ratio expressè continebat olim Pragmatica Sanctio his verbis, aut aliam rationabilem causam, quæ verba licet deleta sint, ut docet glossa, ad instantiam Universitatis Parisiensis, nè sub illorum prætextu quælibet negotia Romæ tractarentur, & quælibet causa justa, & rationabilis supponeretur: Tamen si revera subessent hujusmodi causæ justæ, & rationabiles, si non ex Jure Gallico, certè ex naturali, & Divino, liceret summo Pontifici potestate sibi à Christo traditâ, uti.

8. Sic habet nunc Pragmatica Sanctio tit. de causis §. si verò, ubi sermo est de causa in partes remittenda. Nisi forte propter defectum justitiæ, aut justum metum etiam in partibus convicinis, de quibus in commissione exprimendis legitimo prius documento, alias quam per juramentum summarie constiterit, apud ipsam Sedem foret merito retinenda. Glossa ad verbum convicinis; sequebatur in primo originali, aut aliam rationabilem causam; quæ clausula sublata est instantibus Nunciis Universitatis Parisiensis; et quod minima causa, quæ in Romana Curia exponeretur, apud multos rationabilis, & legitima judicaretur, & per hoc non esset provisum abusibus. Cessante igitur fraude, si defectus justitiæ, justus metus, aut alia rationabilis causa postulet, negotium poterit apud sanctam Sedem retineri.

9. Si Conciliis Provincialibus relinquenda est cognitio graviorum causarum contra Episcopos, non est expectandum, ut quisquam puniatur, cum jam pridem nulla illic Concilia celebrari videamus. Atque illud præcipuum videtur esse consilium eorum, qui tantoperè certant, ut Episcopi à Conciliis Provincialibus judicentur. Cum enim frequentior erat Sy-

342 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
modorum celebratio securius, & honorabilius sibi arbitra-
bantur Præsules solius Romani Pontificis subiacere judi-
cio. Si quis de admissio in Regem, aut Regnum crimine
accusaretur, facilis quidem foret Concilii congregatio, sed
accusato admodum periculosa, essetque maximè optandum,
ut illius causa immediatè ad sanctam Sedem deferretur, Ro-
mæque judicaretur juxta Concilii Tridentini Decretum.

C A P U T VII.

Utrum Papa in ferendo judicio teneatur ordinem judicium ad amussim sequi.

1. **H**Æc quæstio egregiè tractata est à Joanne Monacho
Cardinali Natione Gallo, patria Picardo supra Confi-
tut. Bonifacii VIII. quæ incipit; Rem non novam. Extra-
vag. de dol. & contumac. verb. *non obstantibus aliquibus privilegiis*:
Antequam dubium resolvat distinguit quinque genera legum,
& jurium, scilicet, primò legem æternam, quam cum S. Au-
gustino contra Faustum definit esse Divinam voluntatem,
ordinem universitatis conservari jubentem, & perturbari ve-
tantem. Secundò legem naturalem homini impressam, tan-
quam participationem quamdam legis æternæ, & principia
rerum agendarum dictantem; puta bene esse agendum, nul-
li nocendum, benè agentes premiandos, peccantes punien-
dos. Tertiò legem Divinam hominem dirigentem ad finem
supernaturalem, idest naturalem virtutem, & facultatem
hominis excedentem. Quartò legem humanam ex naturali
deductam tanquam conclusionem à principio necessariam cum
illo connexionem habentem. Quintò legem humanam, na-
turalem determinantem in iis, quæ ab ipsa in communi tan-
tùm præscribuntur; puta cum lex naturalis dicet in com-
muni peccantes esse puniendos, non determinatâ pœnâ, lex
humana præscribat homicidas esse puniendos tali, vel tali ge-
nere pœnæ.

2. Ex his quinque legum generibus quatuor prima cujus-
vis hominis, etiam summi Pontificis, potestatem superant.
Cum